

Pracovní list č. 2 – vzorové řešení

1. Popiš vývoj míry porodnosti a úmrtnosti v průběhu první demografické revoluce? Jaké byly její hlavní důsledky?

První demografická revoluce se skládá ze čtyř fází. V první fázi se jak míra úmrtnosti, tak míra porodnosti pohybovaly na vysokých hodnotách, V druhé fázi začala jako první klesat míra úmrtnosti, zatímco míra porodnosti si zachovávala stále vysokou úroveň. Ve třetí fázi začala klesat míra porodnosti, pokles míry úmrtnosti pokračoval, ale v mírnějším tempu. Ve čtvrté fázi se míra porodnosti i úmrtnosti ustálily na nízkých hodnotách.

Hlavními důsledky první demografické revoluce byl rychlý nárůst počtu obyvatel, tzv. babyboom, v jejím průběhu díky rychlému počátečnímu poklesu míry úmrtnosti. Poslední fázi revoluce vyústila ve zpomalený početní růst populace díky ustálení obou ukazatelů na nízkých hodnotách.

2. Uveď alespoň pět faktorů, které ovlivnily pokles míry úmrtnosti v průběhu první demografické revoluce?

- Pokrok v medicíně
- Zlepšení životních podmínek
- Pěstování plodin (zlepšení úrodnosti půdy)
- Rozšíření produkce potravin
- Zavedení kanalizace a vodovodů
- Zvýšení úrovně výživy apod.

3. Kdy, kde a proč začal pokles míry porodnosti?

- a) Ve Velké Británii na počátku 19. století kvůli probíhající průmyslové revoluci.
- b) **Ve Francii v letech 1820-1830 kvůli předcházející francouzské revoluci.**
- c) V Německu v roce 1840 kvůli její brzké ekonomické vyspělosti.

4. Co s sebou přinesla druhá demografická revoluce? Které společenské změny nastaly v rámci jejího průběhu?

V průběhu druhé demografické revoluce nastaly společenské změny (sňatky ve vyšším věku, vyšší věk při narození prvního dítěte, zavedení antikoncepce, povolení potratů, růst životní úrovně, pokrok ve zdravotní péči, zdravější životní styl apod.). které vedly ke snížení míry plodnosti a zvýšení naděje dožití (v Evropě okolo 80 let a více).

5. Jaké jsou prognózy vývoje evropské populace?

Díky změně věkové struktury a zvýšení jejího průměrného věku evropská populace stárne. Předpokládá se nárůst podílu seniorů z dnešních 20 % na 37 % v roce 2050. Lidé budou v dobré zdravotní kondici, tudíž budou schopni déle vydržet v profesním životě.

6. Rozhodni, zda jsou daná tvrzení pravdivá:

A. V rámci první demografické revoluce jako první začala klesat porodnost.	~~ANO~~ NE
B. Míra plodnosti se v žádné zemi Evropy nepohybuje nad mezní hodnotou 2,1.	ANO ~~NE~~
C. Počet obyvatel na počátku 20. století zvýšil díky přirozenému přírůstku.	ANO ~~NE~~
D. Církev podporovala myšlenku plánovaného rodičovství.	~~ANO~~ NE
E. Díky druhému demografickému přechodu se začala zvyšovat naděje na dožití.	ANO ~~NE~~
F. Irský hladomor výrazně ovlivnil tempo růstu počtu populace.	ANO ~~NE~~

7. U vybraných států obsažených v tabulce vypočítej přirozený přírůstek (v absolutních hodnotách).

Stát EU	Počet narozených (2017)	Počet zemřelých (2017)	Přirozený přírůstek	Růst nebo úbytek?
Česká republika	114 405	114 443	-38	Přirozený úbytek
Belgie	119 690	109 666	10 294	Přirozený růst
Rakousko	87 633	83 270	4363	Přirozený růst
Polsko	401 982	402 852	-870	Přirozený úbytek
Francie	770 045	606 410	163 635	Přirozený růst

- V roce 2017 žilo v Rakousku 8 772 865 obyvatel. Pomocí absolutní hodnoty získané z tabulky přepočítej přirozený přírůstek na relativní hodnotu (‰)

$$4363 / 8\,772\,865 * 1000 = 0,49 ‰$$

8. Vylušti křížovku.

1.									O	B	Y	V	A	T	E	L				
2.	S	E	K	U	L	A	R	I	Z	A	C	E								
3.										B	E	L	G	I	E					
4.									P	R	Ů	M	Y	S	L	O	V	Á		
5.										B	R	A	M	B	O	R	Y			
6.									P	O	K	L	E	S						
7.								P	L	O	D	N	O	S	T					
8.									Ú	M	R	T	N	O	S	T				

- Výsledkem změn ve druhé fázi byl rychlý nárůst počtu .....
- Potlačení vlivu církve.
- Jeden ze států s největším zastoupením seniorů.
- Která revoluce probíhala současně s revolucí demografickou?
- Plodina, která zapříčinila irský hladomor.
- Činnost, kterou demografické ukazateli vykonávali v průběhu 2. a 3. fáze první demografické revoluce.
- Demografický ukazatel určující průměrný počet dětí na jednu ženu.
- Který demografický ukazatel vedle míry porodnosti sehrál důležitou roli při prvním demografické revoluci?

TAJENKA: BABYBOOM